

Nr 55.

Af herr **Barthelson**, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till förordning med tulltaxa för inkommande varor, såvidt angår tullsatsen å tallfrö och kottar af *Pinus silvestris*.

På grund af svårigheten att erhålla svenskt skogsfrö började man på 1860-talet att vid skogskultur i vårt land använda tyskt tall- och granfrö. Då de första kulturerna slog väl ut, och då härtill kom, att det tyska fröet var både billigt och lätt att åtkomma, ökades användningen af detta utländska frö alltmer. De goda resultat, som skogsodlaren trodde sig vinna, då han för uppdragande af ny skog använde det tyska tallfröet, visade sig snart nog vara illusoriska, i det den sålunda uppdragna skogen vid en ålder af 20—30 år dels rent af dog ut och dels erhöåll en stamform, som omöjliggjorde dess användning till gagnvirke i någon form.

Erfarenheten har nu till fullo ådagalagt, att användandet af tyskt tallfrö i vårt land varit ett ödesdigert misstag, som orsakat kolossala förluster. Så måste på sina håll dessa 20—30-åriga torkande, degenererade tyska tallbestånd nedhuggas utan att kunna användas, för att ny skog skall kunna uppdragas.

Rörande det tyska granfröets användande i vårt land har man funnit detsamma användbart åtminstone på god mark, ehuru försiktigheten bör bjuda, att man vid skogskultur använder det svenska. Då, såsom framhållits, det tyska tallfröet icke bör vid skogsodling här i landet användas, emedan däraf erhålles en oduglig degenererad skog, har jag ansett det nödvändigt att inför Riksdagen framhålla behovet af ett effektivare skydd i detta afseende för den svenska skogshushållningen, än i Kungl. Maj:ts föreliggande proposition föreslås.

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 30 Häft. (Nr 55.) 1

Så snart resultaten af de med tyskt tallfrö utförda kulturerna började visa sig, framkommo också förslag till skydd mot den landsfara, som hotade genom införandet i våra skogar af en degenererad tallform i stället för den berömda nordiska furan.

Redan år 1886 framställdes i Andra kammaren en motion om en införseltull af 1 krona för 1 kilogram tall- och 75 öre för 1 kilogram granfrö, men blef då denna motion af bevillningsutskottet afstyrkt samt af Riksdagen afslagen.

Frågan om skydd mot det för skogshushållningen skadliga tyska tallfröet och för den inhemska klängningen af skogsfrö framkom åter år 1888, då Riksdagen i enlighet med bevillningsutskottets hemställan bestämde en tullsats af 50 öre per kilogram för såväl tall- och granfrö som alla andra slag af frö från träd.

Först vid 1898 års riksdag blef den verkliga fara, som för den svenska skogshushållningen förelåg därigenom att skog uppdrogs af tyskt tallfrö, fullt beaktad, i det Riksdagen då antog en tullsats för tallfrö af 4 kronor och för granfrö af 1:50 kronor per kilogram på grund af en motion i Första kammaren af herr C. P. af Burén, hvilken som motiv för sin motion anförde:

»Sedan de från tyskt tallfrö uppvuxna ungskogarna hunnit en ålder af 20 å 30 år, visade sig å en del ställen inom i synnerhet Småland, Halland, Västergötland och Närke samt Västmanland, att barret vissnade och föll af, och efter ett och annat års sjukligt utseende torkade hela trakten bort, så att dessa ungskogar måste borttagas och nya uppdragas; men icke nog härmed, äfven i närheten växande unga tallskogar, som uppkommit genom själfsådd eller skogsodling af svenskt tallfrö, antogo ett sjukligt utseende, och stammarna torkade delvis bort. Noggranna undersökningar gifvo vid handen, att de sjuka och döende unga tallskogarna voro besvärade af en svampsjukdom, förut okänd i vårt land, men som inkommit genom det tyska tallfröet, hvilket hade till påföljd, att kungl. domänstyrelsen välbetänkt föreskref, att vid skogsodling å statens skogar endast svenskt tallfrö får begagnas.

Sedan detta blef känt, var naturligt, att man vid skogsodling äfven å privatskogarna ej ville använda annat än svenskt frö, men det oaktadt visade sig där och hvar, att tallungskogarna blefvo sjuka, hvarigenom uppkom ett stort misstroende emot all skogsodling. Genom dessa missöden började det nya intresset för skogsodling att slappas, och den åsikten ville göra sig gällande, att alla genom skogsodling uppkomna bestånd skulle blifva mycket sämre än de, som uppkommo genom själfsådd.

Då emellertid de äldsta efter skogsodling med svenskt tallfrö uppvuxna skogsbestånden af ända till 70 års ålder visade en synnerligen vacker växt och trefnad, och man med säkerhet visste, att dessa tallbestånd uppdragits af svenskt frö, så fanns ej annan utväg än att söka felet hos det från fröhandlare inköpta utsädet, ehuru detsamma uppgifvits vara svenskt frö, hvilket nu på det noggrannaste undersöktes och befanns vara uppblandadt med tyskt frö, vanligen till en tredjedel eller en fjärdedel, hvarigenom det blef uppenbart, hvarför de efter så kalladt svenskt tallfrö uppvuxna tallbestånden blefvo sjukliga.»

Bevillningsutskottet anförde med anledning af motionen:

»Det synes utskottet därför vara synnerligen angeläget att söka förhindra införseln af tallfrö af ofvan omförmälda slag, och detta är mycket nödvändigare, som verkningarna af fröets dåliga beskaffenhet visa sig först efter flere, stundom ända till 20 eller 30 års förlopp efter dess användande. Då den tullsats, hvarmed tallfrö för närvarande är belagdt, i nämnda hänseende icke gjort tillbörlig verkan, synes en förhöjning af tullsatsen för nämnda vara böra äga rum, men ehuru det, enligt hvad ofvan anförts, är önskligt, att svenskt tallfrö uteslutande användes inom landet, har utskottet dock icke funnit sig kunna förorda en så hög tullsats som den af motionären föreslagna, hvilken skulle verka nästan som importförbud, utan ansett, att en tullsats af 3 kronor för kilogram bör vara till fyllest. Det ökade pris å tallfrö, som skogsodlare på grund af den högre tullsatsen till en början, intill dess en allmännare företagsamhet för insamling af skogsfrö kommit till stånd inom landet, till äfventyrs nödgas betala, bör äga en ytterst ringa betydelse i jämförelse med den skada, som visat sig vara en följd af användandet af det utländska tallfröet.

Utländskt granfrö har väl ej visat sig medföra så dåliga resultat som det utländska tallfröet, men är dock sämre än den svenska varan, i följd hvaraf en högre tullsats jämväl å granfrö bör medföra nytta. Det är emellertid att taga i betraktande, att det icke hvarje år är möjligt att inom landet insamla granfrö i tillräcklig mängd, enär någon afsevärd frösättning hos granen endast äger rum ungefär hvar femte år. Väl kan granfröet, om det icke utklänges, utan får förblifva i kottarna, levereras i flera år, i följd hvaraf möjligheten att inom landet hämta hela vårt behof af granfrö icke är utesluten, men då det på grund af ofvan nämnda omständighet äfven kan förutsättas, att behofvet af granfrö något år icke kan fyllas utan införsel från utlandet, synes tullsatsen här icke böra sättas högre än att införsel utan alltför stor kostnad kan ske. I betraktande häraf har utskottet icke heller i fråga om tullsatsen

å granfrö funnit sig kunna biträda motionärens förslag, utan ansett tullsatsen böra höjas till allenast 1 krona för kilogram, hvilken tullsats vid jämförelse med den af utskottet förordade tullsatsen å tallfrö jämväl i förhållande till varans pris synes vara den rätta».

Genom en af chefen för skogsförsöksanstalten Gunnar Schotte mig benäget lämnad saklig utredning med anledning af ifrågasatt färgning af skogsfrö i syfte att igenkänna utländsk vara är jag i tillfälle att för bedömande af de åsatta tullsaternas verkan på importen meddela följande siffror.

Efter åsättandet af 1888 års tullsats — 50 öre för kilogram — infördes af hufvudsakligen tall- och granfrö:

år 1889	3,279 kilogram
” 1890	2,132 ”
” 1891	4,822 ”
” 1892	4,780 ”
” 1893	6,647 ”
” 1894	12,438 ”
” 1895	3,860 ”
” 1896	2,672 ”
” 1897	tall och gran	2,873 ”
” 1898	” ” ”	2,810 ”
samt efter antagandet af de år 1898 åsatta tullsaternas		
år 1899	tall	610 kilogram
”	” gran	324 ”
” 1900	tall	1,210 ”
”	” gran	2,670 ”
” 1901	tall	312 ”
”	” gran	433 ”
” 1902	tall	1,570 ”
”	” gran	281 ”
” 1903	tall	159 ”
”	” gran	347 ”
” 1904	tall	283 ”
”	” gran	2,140 ”
” 1905	tall	480 ”
”	” gran	459 ”
” 1906	tall	722 ”
”	” gran	476 ”
” 1907	tall	25 ”
”	” gran	414 ”

I dessa ofvan meddelade siffror ingår äfven en del andra frön af främmande trädslag, men torde den årliga kvantiteten häraf ej kunna uppskattas till mer än högst 200 kilogram. De anförda siffrorna visa oförtydbart, att äfven nuvarande tullsatser å tall- och granfrö ej hindra en åtminstone vissa år afsevärd import af dessa fröslag. Så importerades år 1900 1,210 kilogram tallfrö, år 1902 1,570 kilogram, motsvarande minst lika många tunnland oduglig skog.

För att än ytterligare minska ifrågavarande import, måste en tullsats, i hvad det rör tallfrö, åsättas till sådant belopp, att det tyska fröet åtminstone i allmänhet här ej må kunna säljas till lägre pris än det svenska.

Det är så mycket viktigare, att sådan åtgärd vidtages nu, som de goda följderna af 1903 års återväxtlag nu böra börja visa sig bland annat i större efterfrågan på skogsfrö.

Enligt lagen den 24 juli 1903 angående vården af enskildes skogar åligger det i första hand afverkarne att sörja för återväxt. Vid alla de fall, då afverkaren ej äger marken, utan blott afverkningsrätten, är det att förutse, att denne för fullgörandet af det honom pålagda tvånget att skaffa återväxt å den afverkade marken skall, om skogsodling erfordras, anskaffa det frö, som är billigast, då det i regel torde vara honom likgiltigt, hurudan den skog kommer att se ut, som genom hans kulturarbete uppdrages. Enligt mig från en af våra största fröklängningsanstalter lämnad uppgift hafva prisen å svenskt och tyskt frö ställt sig sålunda under senaste år:

	Svenskt		Tyskt	
	tallfrö å kronor per kilogram.	granfrö	tallfrö å mark per kilogram.	granfrö
År 1908	20.00.	2.40.	7.55.	2.35.
„ 1909	12.10.	4.60.	6.50.	2.00.
„ 1910	15.00.	6.00.	6.00.	1.85.

Skillnaden i pris för den svenska och den tyska varan har sålunda varit så betydlig, att de nuvarande och i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna tullsatserna icke kunna hindra, att det för den mindre samvetsgranne skogsodlaren blir en stark frestelse att använda det tyska billigare fröet.

De senaste åren gällande prisen å svenskt tallfrö hafva dock varit exceptionellt höga. Som ett medelpris för svenskt tallfrö torde 12 kronor för 1 kilogram kunna beräknas.

Då man vidare kan anse 6 kronor vara medelpriset å tyskt tallfrö, levererad i Sverige, bör således, om det svenska fröet hvad priset

beträffar skall kunna konkurrera med den tyska varan, tullsatsen å tallfrö höjas till 6 kronor per kilogram.

Förutom den stora vikten för vår skogshushållning, att vid uppdragandet af ny skog endast fullgodt och för våra förhållanden passande frö användes, tillåter jag mig framhålla vikten af att nödigt stöd lämnas landets nya, men under stark utveckling varande fröklängningsindustri. Under senaste åren hafva nämligen åtminstone i de flesta, om ej i alla, län söder om Norrland fröklängningsanstalter anlagts, hvilka uppköpa snart sagdt öfverallt i skogsbygderna kottar. De ej obetydliga belopp, som för dessa kottar utbetalas, tillfalla våra småbrukare och deras barn, hvadan en stor del af kostnaden för anskaffande af detta skogsfrö tillfaller de mest behöfvande, och får härvid ej förbises betydelsen af att de fattiges barn i våra skogsbygder genom insamling af kottar kunna förskaffas en för dem både lönande och passande sysselsättning under vintermånaderna, under hvilka ju eljest tillfälle till arbetsförtjänst just för barn saknas. På grund af hvad jag sålunda anført, tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen ville, med afslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 69 med förslag till förordning med tulltaxa för inkommande varor af 25 februari 1910, i hvad densamma rör punkten 86 af tulltaxan, besluta, att nämnda punkt 86 må erhålla följande lydelse:

Frö: tall-; äfvensom kottar af *Pinus silvestris* åsättes för en kvantitet af 1 kilogram en tullsats af 6 kronor.

Stockholm den 9 mars 1910.

Gust. Barthelson.